

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

6 FEBRUARI 1998

Wetsvoorstel betreffende het toegelaten debetbedrag en de toegelaten debetrente op bankrekeningen

(Ingediend door de heer Poty c.s.)

TOELICHTING

In een vorig wetsvoorstel hodende verplichting voor de kredietinstellingen om duidelijke informatie te verstrekken over de debetrente op de bij hen geopende rekeningen (Stuk Senaat, nr. 1-676/1) werd de nadruk gelegd op de verplichting voor de kredietinstellingen om de klant wiens lopende rekening een debetsaldo vertoonde, beter te informeren. Dit wetsvoorstel is door de Senaat eenparig goedgekeurd op 4 december 1997.

De debatten toonden niet alleen aan dat er een gebrek is aan doorzichtigheid maar brachten ook twee punten aan het licht die in de loop der jaren geleid hebben tot misbruiken met betrekking tot die debetsaldi op bankrekeningen.

Om dit voorstel te verduidelijken is het onontbeerlijk eraan te herinneren dat het debetsaldo op een zichtrekening algemeen beschouwd wordt als een krediet in de zin van artikel 1, 4°, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. Meer bepaald gaat het om een kredietopening als omschreven in artikel 1, 12°, van die wet.

De wet van 12 juni 1991 is evenwel niet van toepassing op alle debetsaldi op zichtrekeningen. Artikel 3, § 1, 4°, voorziet immers in een uitzondering: de wet is niet van toepassing op «de kredietopeningen terugbetaalbaar binnen een termijn van ten hoogste drie maanden en die betrekking hebben op bedragen die

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

6 FÉVRIER 1998

Proposition de loi réglementant le découvert bancaire quant au montant et aux taux d'intérêts réclamés

(Déposée par M. Poty et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Dans une précédente proposition de loi relative à la problématique des taux d'intérêts débiteurs dus sur les découverts auprès des établissements de crédit (doc. Sénat, n° 1-676/1), l'accent était mis sur l'obligation de mieux informer le client dont le compte courant présentait un découvert bancaire. Cette proposition de loi a été adoptée à l'unanimité par le Sénat le 4 décembre 1997.

Outre le manque de transparence, les débats avaient également mis en évidence deux éléments qui, au fil des ans, avaient engendré des abus sur les découverts bancaires.

Pour clarifier la proposition, il est indispensable de rappeler tout d'abord que les découverts sur les comptes à vue, d'une façon générale, sont considérés comme un crédit au sens de l'article 1er, 4°, de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation. Plus particulièrement, s'il s'agit d'une ouverture de crédit, définie à l'article 1er, 12°, de cette loi.

Tous les découverts sur compte à vue ne sont cependant pas régis par la loi du 12 juin 1991 par le jeu de l'exception reprise dans son article 3, § 1er, 4°. Sont ainsi exclues, les «ouvertures de crédit remboursables dans un délai ne dépassant pas trois mois et portant sur un montant inférieur à 50 000 francs».

lager zijn dan 50 000 frank». De uitzondering geldt dus alleen wanneer aan beide voorwaarden terzelfder tijd is voldaan.

Die uitzondering is eigenlijk zeer betwistbaar (zie in die zin het verslag van de *Commission d'étude pour la réforme du droit de la consommation*, Brussel 1995, blz. 185 en 190).

Men stelt immers vast dat veel banken aan houders van een zichtrekening, zonder enig onderzoek, een bankkaart toekennen waarbij zij stilzwijgend toestaan dat de betrokkene permanent «rood staat» voor een bedrag van 49 999 frank.

De rekening van tienduizenden consumenten vertoont slechts een of twee dagen per maand een overschot, nl. wanneer zij hun maandelijks inkomen ontvangen. Veel klanten lenen zelfs om de drie maanden bij vrienden of familieleden het bedrag dat zij nodig hebben om voor één dag hun rekening aan te zuiveren en aldus hun zichtrekening te kunnen blijven gebruiken.

Niet zelden bezitten klanten bij verschillende banken een zichtrekening die een hoog debetsaldo vertoont.

Op die manier raken deze klanten bedolven onder een zeer grote schuldenlast zonder dat zij de bescherming kunnen genieten die door de wet van 12 juni 1991 is ingevoerd.

Gevangen in de vicieuze cirkel die veroorzaakt wordt door debetsaldi die niet in verhouding staan tot hun geringe inkomsten, bevinden tienduizenden klanten zich vandaag in een toestand van afhankelijkheid van hun bank. Bijgevolg kunnen zij geen voordeel meer halen uit de concurrentie en komt de vrije keuze van de consument in het gedrang. Het is de taak van de wetgever daartegen iets te doen door de klant te beschermen tegen de ontsporingen en misbruiken waarvan hij het slachtoffer is. Aangezien de banken zich beklagen over de grote risico's die debetsaldi op zichtrekeningen meebrengen, kunnen ze zich alleen maar verheugen over de invoering van regels die ertoe strekken die financiële risico's te beperken.

Met mijn medewerkers heb ik een enquête ingesteld bij 872 personen van het arrondissement Charleroi.

Ik heb hun onder meer gevraagd hun mening te geven over deze aangelegenheid. Op vragen over het toegelaten debetsaldo op zichtrekeningen, wensen 88 % van de burgers dat het huidige systeem wordt herzien.

44 % is van mening dat het toegelaten debetsaldo beperkt moet worden tot 30 000 frank; 31 % is van mening dat het afhankelijk moet zijn van de inkomsten, 6 % is van mening dat het toegelaten debetsaldo beperkt moet worden tot 10 000 frank en 3 % vindt

L'exclusion de la loi est donc soumise à ces deux conditions cumulatives.

En fait, la pertinence de l'exclusion est très contestable (voir en ce sens, le rapport de la Commission d'étude pour la réforme du droit de la consommation, Bruxelles 1995, pp. 185 et 190).

On constate aujourd'hui que beaucoup de banques accordent aux titulaires de comptes à vue, sans un minimum d'enquête, une carte de débit autorisant implicitement des découverts permanents jusqu'à 49 999 francs.

Des dizaines de milliers de consommateurs ne sont, aujourd'hui en «positif» que un ou deux jours par mois, le temps de percevoir leurs revenus mensuels. Beaucoup de clients empruntent même tous les trois mois auprès d'amis ou de membres de leur famille la somme néanmoins nécessaire pour être un jour en positif et s'assurer ainsi l'usage de leur compte courant.

Il n'est pas rare que des clients possèdent un compte à vue avec d'importants découverts dans plusieurs banques.

Ainsi, ces clients se trouvent en situation de surendettement sans bénéficier des protections mises en place par la loi du 12 juin 1991.

Pris dans l'engrenage d'un découvert trop important pour leurs petits revenus, ces dizaines de milliers de clients sont aujourd'hui dans une situation de dépendance vis-à-vis de leur banque. En conséquence, ils ne savent plus profiter de la concurrence et il n'y a donc plus de libre choix du consommateur. Il appartient donc au législateur d'y veiller en le protégeant des excès et abus dont il est victime. Quant aux banques qui se plaignent des risques importants engendrés par les découverts sur compte à vue, elles devraient apprécier les règles visant à limiter les risques financiers.

J'ai mené avec mes collaborateurs une enquête auprès de 872 personnes de l'arrondissement de Charleroi.

Je les invitais entre autres, à donner leur avis en cette matière. Interrogés quant au montant maximum sur compte à vue, 88 % des citoyens souhaitaient que le système actuel soit revu.

44 % estiment qu'il faut limiter le découvert à 30 000 francs, 31 % estime qu'il faut limiter le découvert en fonction des revenus, 6 % estiment qu'il faut limiter le découvert à 10 000 francs et 3 % d'entre eux estiment qu'il faut limiter le découvert à

dat het moet beperkt worden tot 20 000 frank, 1 % tot 15 000 frank en 10 % geeft geen antwoord. Slechts 2 % is gewonnen voor een status-quo.

Klaarblijkelijk wenst een grote meerderheid de risico's van een te groot debetsaldo te beperken. Het stellen van een grens die afhankelijk is van het inkomen blijkt geen oplossing te bieden. Dat is weliswaar een verleidelijke maar technisch onuitvoerbare en vooral zeer dure oplossing. Men moet dus kiezen voor een bedrag van 25 000 frank of 30 000 frank, dat min of meer overeenstemt met het bedrag van de sociale uitkering van honderdduizenden mensen in België (bestaansminimum voor een gezin, werkloosheidsuitkering, WIGW, ...).

De meeste sociale diensten evenals de consumentenverenigingen wijzen op de gevaren van permanent «rood staan». Zulks leidt vaak tot een buitensporige schuldenlast. Herhaaldelijk hebben zij gevraagd het toegelaten debetsaldo op zichtrekeningen te verlagen tot 25 000 frank.

Door het bedrag dat voorkomt in artikel 3, § 1, 4°, te wijzigen, wordt de wet van toepassing op debetsaldi vanaf 25 000 frank. De andere voorwaarde blijft evenwel van toepassing: de verplichte terugbetaling van het opgenomen bedrag binnen een termijn van ten hoogste drie maanden. Wanneer niet gelijktijdig is voldaan aan beide voorwaarden, geldt de uitzondering niet, zelfs niet indien het gaat om bedragen die kleiner zijn dan 25 000 frank.

Deze wijziging heeft onder meer ten gevolge dat voor kredietopeningen die voldoen aan de nieuwe voorwaarden (een kredietopening die betrekking heeft op bedragen hoger dan 25 000 frank en geen verplichting tot terugbetaling binnen drie maanden), een maximaal jaarlijks kostenpercentage voortaan van toepassing is.

Op het stuk van de kredietverlening komt de vrijheid geenszins in het gedrang, aangezien al wie een lening van meer dan 25 000 frank nodig heeft, hierover steeds en in alle duidelijkheid met de bank kan onderhandelen overeenkomstig de wettelijke bepalingen, wat in het belang van de klant is.

Wanneer het erop aankomt intresten uit te betalen, tonen de banken zich veelal «zuinig», maar in ruil voor het toestaan van debetsaldi op zichtrekeningen, verwachten zij wel een royale vergoeding.

De Post en enkele minder belangrijke banken rekenen weliswaar een debetrente aan die lager is dan 20 %, maar uit onderzoek bij de belangrijkste banken blijkt dat de debetrente doorgaans schommelt tussen 22 en 24 % op jaarbasis. Hoewel de andere rentevoeten (hypothecaire leningen, kasbons, spaarboekjes, ...) de jongste jaren spectaculair gedaald zijn, heeft de debetrente die door de kredietinstellingen wordt toegepast, die tendens niet gevolgd. Uit gemakzucht of uit onwetendheid ondernemen veel mensen

20 000 francs, 1 % à 15 000 et 10 % ne répondent pas. 2 % seulement souhaitent le statu quo.

De toute évidence, une grande majorité désire limiter les risques encourus par un découvert trop important. Il apparaît qu'établir une limite en fonction des revenus n'est pas une solution; elle est séduisante mais techniquement impossible et surtout très coûteuse. Il faut plus ou moins donc se prononcer sur une somme de 25 000 francs (ou 30 000 francs) qui correspond au montant des allocations sociales de centaines de milliers de personnes en Belgique (minimex ménage, chômage, V.I.P.O., ...).

La plupart des services sociaux ainsi que les organisations de consommateurs soulignent les dangers de l'utilisation permanente des découverts qui mènent souvent au surendettement. Leur demande, maintes fois répétées, est de diminuer le seuil d'application de la loi à 25 000 francs.

En modifiant simplement le montant figurant à son article 3, § 1er, 4°, on rend la loi applicable au découvert sur compte à vue à partir de 25 000 francs. L'autre condition reste cependant d'application: le remboursement obligatoire du montant prélevé dans un délai ne dépassant pas trois mois. Lorsque les deux conditions ne sont pas remplies, l'exclusion ne joue pas, même s'il s'agit de montants inférieurs à 25 000 francs.

Cette modification a notamment pour conséquence que pour les ouvertures de crédit répondant aux nouvelles conditions (montant consenti supérieur à 25 000 francs et absence d'obligation de rembourser dans les trois mois), un taux annuel effectif global maximum est dorénavant d'application.

En matière de crédit, la liberté n'est en rien privée puisque tous ceux qui ont besoin d'un prêt de plus de 25 000 francs pourront toujours le négocier, cette fois dans la clarté, avec leur banque et à leur avantage selon les dispositions légales.

«Économes» lorsqu'il s'agit de verser des intérêts, les banques pratiquent tout autrement quant au traitement des découverts bancaires.

Si La Poste et quelques banques moins importantes réclament des taux inférieurs à 20 %, une enquête menée auprès des principales banques montre que les taux d'intérêts débiteurs se situent entre 22 et 24 % par an. Alors que tous les autres taux (emprunts hypothécaires, bons de caisse, livrets d'épargne, ...) ont baissé de manière spectaculaire ces dernières années, le taux d'intérêt débiteur pratiqué par les établissements de crédit n'a pas suivi le mouvement. Soit par laxisme, soit par ignorance, beaucoup de

geen pogingen om, in geval van nood, te onderhandelen over bijvoorbeeld een krediet tegen 14%. Het blijkt duidelijk dat de banken zelf niet zeer geneigd zijn om spontaan met hun klanten te onderhandelen over leningen die tot doel hebben het tekort op de zichtrekeningen terug te dringen. Erger nog, de banken weigeren te lenen aan klanten met een bescheiden inkomen onder het voorwendsel dat ze te veel risico lopen, maar ze staan wel toe dat de rekening van die klanten permanent een hoog debetsaldo vertoont, waarvoor de banken dan wel een buitensporig hoge debetrente vragen.

Op de vraag in de enquête of de rentevoeten die toegepast worden op debetsaldi te beschouwen zijn als woekerintresten, hebben 96% van de ondervraagden bevestigend geantwoord; 80% acht het noodzakelijk de rentevoeten te beperken tot het niveau van de rentevoet waarover onderhandeld wordt. Velen zijn overigens van mening dat die rentevoet nog te hoog is, gelet op het feit dat de intrest op zichtrekeningen uiterst laag is (ten hoogste 0,5%).

De artikelen 4 en 5 komen niet alleen tegemoet aan de opmerkingen van de klanten maar houden ook rekening met de wettelijke grondslag, dat wil zeggen het maximale jaarlijkse kostenpercentage en de renteberekening volgens de staffelmethode (zie toelichting bij de artikelen).

Dit wetsvoorstel voorziet niet alleen in sancties maar ook in een overgangsbepaling zodat klanten wier rekening bijna permanent een debetsaldo vertoont dat hoger is dan het voortaan toegelaten maximumbedrag, een jaar de tijd krijgen om hun rekening te zuiveren.

Zodra de wet in werking is getreden, moeten de debetsaldi op zichtrekeningen die meer bedragen dan 25 000 frank, worden opgenomen in een kredietovereenkomst waarop de wet van 12 juni 1991 van toepassing is of moet het deel van het debetsaldo boven 25 000 frank worden aangezuiverd.

Een kredietovereenkomst kan vanzelfsprekend alleen gesloten worden indien beide partijen daartoe bereid zijn en de klant solvabel is. Moet de klant het bedrag boven 25 000 frank aanzuiveren, dan bepaalt de wet dat hij daartoe beschikt over een termijn van ten hoogste twaalf maanden.

De Belgische Vereniging van Banken heeft verklaard dat haar leden geen belang hebben bij een massa klanten met een bankrekening die een debetsaldo vertoont, gelet op de grote risico's die banken hierdoor lopen. Dit wetsvoorstel zal ertoe bijdragen het bedrag van de debetsaldi te verlagen en zal het risico dat de rekening niet wordt aangezuiverd, beperken dankzij het invoeren van billijker rentevoeten. Het komt dus tegemoet aan de terechte eisen van de consumenten en aan de opmerkingen van de kredietinstellingen.

gens ne tentent pas de négocier, en cas de nécessité, un crédit à du 14 % par exemple. Il semble bien que les banques elles-mêmes ne montrent guère d'empressement à négocier spontanément avec leurs clients des emprunts visant à résorber leur découvert sur compte à vue. Plus grave encore, les banques refusent le moindre prêt à des clients aux revenus modestes, prétextant le risque encouru, mais les autorisant à tomber dans le piège du découvert sur lequel elles prélèvent d'office des taux d'intérêts excessifs.

Dans mon enquête, à la question de savoir si les taux d'intérêt appliqués sur les découverts bancaires apparaissaient usuraires, 96 % des gens interrogés ont répondu oui; 80 % estiment nécessaire de limiter les taux d'intérêt au niveau du taux négocié, beaucoup estiment par ailleurs que ce taux est encore trop élevé compte tenu du fait que les taux d'intérêt offerts sur comptes à vue sont extrêmement faibles (maximum 0,5 %).

Les articles 4 et 5 doivent rencontrer à la fois les remarques des clients, mais aussi s'attacher à des bases légales déjà bien établies, c'est-à-dire, le taux annuel effectif global maximum et le calcul actuariel (voir commentaires des articles).

Outre les sanctions prévues, la présente proposition de loi est assortie d'une disposition transitoire, visant à permettre d'en amortir les effets sur une période d'un an pour les clients qui vivent quasi en permanence avec un découvert supérieur au montant maximum désormais autorisé.

Dès l'entrée en vigueur de la loi, les découverts sur compte à vue supérieurs à 25 000 francs devront, soit être transformés en contrat de crédit régi par la loi du 12 juin 1991, soit remboursés pour la partie supérieure à 25 000 francs.

La conclusion d'un contrat de crédit dépend évidemment de la volonté des parties et de la solvabilité du client. Au cas où ce dernier serait dans l'obligation de rembourser le montant qui excède 25 000 francs, la loi prévoit que le consommateur bénéficie d'un délai maximum de douze mois.

L'A.B.B. (Association belge des banques) a déclaré que l'intérêt de ses membres n'était pas de compter de nombreux clients en découvert bancaire, compte tenu des risques importants encourus. Cette proposition de loi contribuera à réduire le montant global des découverts, limitera les risques de non-remboursement grâce à des taux plus raisonnables et ne pourra donc que rencontrer les justes revendications des consommateurs et les remarques des sociétés de crédit.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 4

Krachtens artikel 21 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet bepaalt de Koning het maximale jaarlijkse kostenpercentage naar gelang van het type, het bedrag en de duur van het krediet.

Voor de kredietopeningen waarop de wet van toepassing is, wordt dus een maximaal jaarlijks kostenpercentage bepaald. Een koninklijk besluit stelt dat maximale jaarlijkse kostenpercentage vast op 14 % voor de kredietopeningen waarvoor de kredietgever de kaart niet oplegt als kredietopnemingsmiddel. Er is gekozen voor dit criterium aangezien in het geval van de debetsaldi waarop dit voorstel betrekking heeft, men niet in alle gevallen hoeft te beschikken over een betaal- of legitimatiekaart om geld op te nemen (men kan dat doen met een cheque, per overschrijving, via een domiciliëring of een doorlopende opdracht...).

Het is nuttig eraan te herinneren dat het laatste maximale jaarlijkse kostenpercentage is vastgesteld door het koninklijk besluit van 17 maart 1997 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 augustus 1992 betreffende de kosten, de percentages, de duur en de terugbetalingsmodaliteiten van het consumentenkrediet, met het oog op de vaststelling van de maximale kostenpercentage.

Het koninklijk besluit dat een maximaal jaarlijks kostenpercentage vaststelt, wordt vooraf voor advies voorgelegd aan de Raad voor het Verbruik en aan de Nationale Bank van België op de gezamenlijke voordracht van de minister van Economie en de minister van Financiën.

Onderstreept zij dat het hier gaat om een maximaal jaarlijks kostenpercentage, zoals bepaald in artikel 1, 6°, van de wet, namelijk «de totale kosten van het krediet dat aan de consument wordt verleend, uitgedrukt in een percentage op jaarbasis van het bedrag van het verleende krediet».

Het maximale jaarlijkse kostenpercentage dekt dus niet alleen de debetrente maar ook alle kosten die verband houden met het onderzoek van de kredietaanvraag (dossierkosten) en met het verlenen en het beheer van het krediet.

Om de maximale debetrente op zichtrekeningen te bepalen, is het dus onvoldoende uitsluitend te verwijzen naar het maximale jaarlijkse kostenpercentage voor kredietopnemingen waarop de wet van toepassing is. Bij zichtrekeningen factureren de banken immers niet alleen de debetrente, maar ze rekenen ook nog kosten aan voor het beheer van de rekening, voor het afgeven van rekeninguittreksels, voor het uitvoeren van overschrijvingen, voor de uitgifte van cheques, voor het opnemen van geld,...

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 4

En application de l'article 21 de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, le Roi fixe le taux annuel effectif global maximum (T.A.E.G.) des crédits, en fonction de leur type, de leur montant et de leur durée.

Un T.A.E.G. maximum est ainsi fixé pour les ouvertures régies par la loi. Un arrêté royal fixe un T.A.E.G. maximum de 14 % pour les ouvertures de crédit pour lesquelles la carte n'est pas imposée par le prêteur comme moyen de prélèvement de crédit. C'est cette référence qui a été choisie, puisque dans le cas du découvert visé par la présente proposition de loi, l'utilisation d'une carte de paiement ou de légitimation n'est pas, dans tous les cas, imposées pour prélever de l'argent (on peut le faire par chèque, virement, domiciliation, ordre permanent, ...).

Il est utile de rappeler que le dernier T.A.E.G. maximum a été fixé par l'arrêté royal du 17 mars 1997 modifiant l'arrêté royal du 4 août 1992 relatif aux coûts, aux taux, à la durée et aux modalités de remboursement du crédit à la consommation, en vue de la fixation des taux annuels effectifs globaux maxima.

L'arrêté royal fixant un T.A.E.G. maximum est soumis à l'avis préalable du Conseil de la Consommation et de la Banque nationale de Belgique, sur la proposition conjointe du ministre de l'Économie et du ministre des Finances.

En l'espèce, il s'agit et il convient de le souligner, d'un taux annuel effectif global, tel que défini par l'article 1er, 6°, de la loi, à savoir «le coût total du crédit au consommateur exprimé en pourcentage annuel du montant consenti».

Le T.A.E.G. couvre donc, non seulement l'intérêt débiteur, mais également tous les frais entraînés par l'instruction de la demande de crédit (les frais de dossier) et par l'exécution et la gestion du crédit.

Pour fixer le taux débiteur maximum des découverts sur compte à vue, il est donc insuffisant de se référer exclusivement au T.A.E.G. maximum des ouvertures de crédit régies par la loi. En effet, dans les cas des comptes à vue, les banques facturent, indépendamment du taux débiteur, des frais pour la gestion du compte, pour la remise des extraits de compte, pour l'exécution de virements, pour l'émission de chèques, pour le retrait d'argent, ...

Voor kredietopeningen waarop de wet van toepassing is, moeten die kosten (met uitzondering wellicht van de kosten die verband houden met de uitgifte van cheques) verrekend zijn in het maximale jaarlijkse kostenpercentage aangezien zij verband houden met het beheer van het krediet.

Indien men ervan uitgaat dat de meeste kredietinstellingen jaarlijks ten minste een bedrag van 750 frank vragen voor het beheer van een zichtrekening, lijkt het ons verantwoord het in dit artikel bepaalde maximale jaarlijkse kostenpercentage te verminderen met ten minste 3 %, bij een debetsaldo van ten hoogste 25 000 frank:

$$\frac{750}{25\ 000} \times 100 = 3 \%$$

Die 3% vertegenwoordigen dus het bedrag van de kosten die vergoed worden in het kader van de tarifiering van de bankdiensten, kosten die niet moeten zijn opgenomen in de maximale debetrente en waarvoor de kredietinstellingen een vergoeding bovenop de debetrente vragen.

Artikel 5

Zoals de wet van 12 juni 1991 en de Europese richtlijn over het consumentenkrediet bepalen, moet de debetrente berekend worden volgens de staffelmethode. Die methode houdt rekening met de periodiciteit van de betalingen en met het tijdsverloop(1).

Sommige kredietinstellingen berekenen de verschuldigde debetrente elke maand, andere doen dat elke twee maanden of elke drie maanden...

Daar de maximale debetrente wordt uitgedrukt op jaarbasis, moet in dat geval de periodiek toegepaste gestaffelde rentevoet vermeld worden. Men mag immers niet de nominale rentevoet vermelden aangezien in werkelijkheid de gestaffelde rentevoet wordt toegepast. Een nominale rentevoet is misleidend voor de klant want die ligt gewoonlijk lager dan de reëel toegepaste gestaffelde rentevoet.

*
* *

(1) Bijvoorbeeld vanaf een debetrente van 12% :

a) Op maandbasis wordt de volgende formule toegepast: $(1 + 12 \%)^{1/12} - 1$;

b) Op dagbasis wordt de volgende formule toegepast: $(1 + 12 \%)^{1/365} - 1$.

Dans le cas des ouvertures de crédit régies par la loi, ces frais (à l'exception sans doute de ceux liés à l'émission de chèques) doivent être incorporés dans le T.A.E.G., puisqu'ils sont liés à la gestion du crédit.

Si l'on considère un montant annuel minimum de 750 francs réclamé par la plupart des établissements de crédit au titre de tarification pour la gestion d'un compte à vue, il est justifié d'amputer d'au moins 3 % le T.A.E.G. maximum fixé par le présent article, en considération d'un découvert de 25 000 francs maximum:

$$\frac{750}{25\ 000} \times 100 = 3 \%$$

Ces 3 % représentent donc le montant des frais réclamés dans le cadre de la tarification des services bancaires, frais qui ne doivent pas être compris dans le taux débiteur maximum et que les établissements de crédit réclament en sus de ce dernier.

Article 5

Comme l'imposent la loi du 12 juin 1991 et la directive européenne relatives au crédit à la consommation, il convient que les intérêts débiteurs soient calculés selon la méthode actuarielle. Cette méthode tient compte de la périodicité des paiements et du temps(1).

Certains établissements déterminent le calcul des intérêts débiteurs dus, soit tous les mois, soit tous les deux mois, soit tous les trois mois,...

En ce cas, comme le taux débiteur maximum est, quant à lui, exprimé sous forme d'un taux annuel, il convient d'indiquer la valeur du taux actuariel périodique appliqué. On ne peut, en effet, indiquer un taux nominal, puisqu'en réalité, c'est le taux actuariel qui est appliqué. Un taux nominal est trompeur pour le client, car il est généralement plus bas que le taux actuariel réel appliqué.

Francis POTY.

*
* *

(1) Par exemple, à partir d'un taux débiteur de 12% :

a) Sur base mensuelle, on appliquera la formule suivante: $(1 + 12 \%)^{1/12} - 1$;

b) Sur base journalière, on appliquera la formule suivante: $(1 + 12 \%)^{1/365} - 1$.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Deze wet is van toepassing op alle bij een kredietinstelling of De Post geopende zichtrekeningen die een debetsaldo vertonen waarop de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet niet van toepassing is.

Art. 3

In artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet worden de woorden «50 000 frank» vervangen door de woorden «25 000 frank».

Art. 4

De jaarlijkse debetrente op de in deze wet bedoelde zichtrekeningen mag niet hoger zijn dan het met 3 % verminderde maximale jaarlijkse kostenpercentage dat met toepassing van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet is vastgesteld voor de kredietopeningen voor onbepaalde tijd tot 25 000 frank, waarvoor de kosten verbonden aan de betaal- of legitimatiekaart niet moeten zijn opgenomen in de totale kostprijs van het krediet. Dat tarief van 3 % kan door de Koning gewijzigd worden naar gelang van het bedrag van de kosten die de kredietinstellingen aanrekenen voor het beheer van de zichtrekening.

Art. 5

De debetrente moet worden berekend volgens de staffelmethode.

Wanneer de debetrente periodiek berekend wordt, moet ook de periodiek toegepaste gestaffelde rentevoet worden vermeld.

Art. 6

Overtreding van de artikelen 4 en 5 van deze wet wordt opgespoord, vastgesteld, vervolgd en bestraft overeenkomstig de artikelen 81 tot 84 en 101, § 1, tot 105 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

Onverminderd de gemeenrechtelijke sancties wordt de klant van rechtswege vrijgesteld van de

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

La présente loi s'applique à tous les comptes à vue ouverts auprès d'un établissement de crédit ainsi qu'à La Poste, lorsque le découvert n'est pas régi par la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation.

Art. 3

À l'article 3, § 1er, 4°, de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, les mots «50 000 francs» sont remplacés par les mots «25 000 francs».

Art. 4

Le taux d'intérêt débiteur annuel des comptes à vue visé par la présente loi ne peut excéder le taux annuel global maximum fixé en application de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation pour les ouvertures de crédit à durée indéterminée jusque 25 000 francs, pour lesquelles les coûts de la carte de paiement ou de légitimation ne doivent pas être repris dans le coût total du crédit, diminué d'un taux de 3 %. Ce taux de 3 % peut être modifié par le Roi en fonction de l'importance des frais réclamés par les établissements de crédit dans le cadre de la gestion globale du compte à vue.

Art. 5

Les intérêts débiteurs doivent être calculés conformément à la méthode actuarielle.

Lorsque les intérêts débiteurs sont calculés périodiquement, il y a lieu également d'indiquer la valeur du taux actuariel périodique appliqué.

Art. 6

Les infractions aux dispositions des articles 4 et 5 de la présente loi sont recherchées, constatées, poursuivies et punies, conformément aux dispositions des articles 81 à 84, et 101, § 1er, à 105, de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation.

Sans préjudice des sanctions de droit commun, le client est relevé de plein droit des intérêts débiteurs se

betaling van debetrenten die betrekking hebben op de periode tijdens welke de overtreding heeft plaatsgehad.

Art. 7

Deze wet treedt in werking de eerste dag van de vierde maand die volgt op de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Indien de consument, voor het deel van het debetsaldo op een zichtrekening dat 25 000 frank te boven gaat, geen kredietopeningsovereenkomst waarop de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet van toepassing is, kan of wil sluiten, beschikt hij over een termijn van twaalf maanden om dat debetsaldo aan te zuiveren.

rapporant à la période pendant laquelle l'infraction s'est poursuivie.

Art. 7

La présente loi entre en vigueur le premier jour du quatrième mois qui suit sa publication au *Moniteur belge*.

S'il ne veut ou ne peut conclure un contrat d'ouverture de crédit régi par la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation pour le découvert supérieur à 25 000 francs porté sur un compte à vue, le consommateur bénéficie d'un délai de douze mois pour rembourser ce découvert.

Francis POTY.
Francy VAN DER WILDT.
Philippe CHARLIER.